EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 15.6.2026
COM(2026) 279 final

KOMISSION KERTOMUS

EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE JA TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMELLE

Vuosikertomus vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle vuonna 2025 toimitetuista sisäisistä tarkastuksista

{SWD(2026) 149 final}

Sisällysluettelo

KERTOMUKSEN TARKOITUS JA LAAJUUS **2**

SISÄISEN TARKASTUKSEN TOIMIALA **2**

KATSAUS TARKASTUSTOIMINTAAN **4**

VUONNA 2025 TEHTYJEN TARKASTUSTEN KOKONAISTULOKSET **7**

Tuloksellisuustarkastusten kokonaistulokset 7

Kokonaispäätelmä komission varainhoidosta 11

TARKASTETTAVIEN TOTEUTTAMAT TOIMET **13**

KOMISSION TALOUDELLISTEN VÄÄRINKÄYTÖSTEN TUTKINTAELIMEN KUULEMINEN **14**

Kertomuksen tarkoitus ja laajuus

Tässä kertomuksessa annetaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle tietoa **Euroopan komission sisäisen tarkastuksen toimialan vuonna 2025 tekemistä tarkastuksista 51 organisaatioyksikössä: pääosastoissa, yksiköissä, EU:n edustustoissa ja toimeenpanovirastoissa**.[1] Se on osa vastuuvapausmenettelyä. Kertomukseen sisältyvät a) yhteenveto tehtyjen sisäisten tarkastusten lukumäärästä ja tyypeistä, b) annetuista suosituksista ja c) näiden suositusten johdosta toteutetuista toimista. Komissio toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle varainhoitoasetuksen[2] 118 artiklan 8 kohdan ja 253 artiklan mukaisesti. Kertomus perustuu komission sisäisen tarkastajan varainhoitoasetuksen 118 artiklan 4 kohdan mukaisesti laatimaan kertomukseen sisäisen tarkastuksen toimialan tekemistä tarkastuksista ja muihin vuonna 2025 laadittuihin toimeksiantokertomuksiin[3].

Lisäksi, kuten varainhoitoasetuksen 118 artiklan 5 kohdassa edellytetään, kertomuksessa keskitytään moitteettoman varainhoidon ja tuloksellisuuden periaatteiden yleiseen noudattamiseen esittämällä tuloksellisuutta koskevat kokonaistulokset ja varainhoitoa koskeva kokonaispäätelmä (4 jakso)[4] sekä korostetaan mahdollisia systeemisiä ongelmia, joita komission taloudellisten väärinkäytösten tutkintaelin on havainnut (5 jakso).

Sisäisen tarkastuksen toimiala

Sisäisen tarkastuksen toimiala on riippumaton komission yksikkö, jota johtaa komission sisäinen tarkastaja.

Varainhoitoasetuksen mukaisen tehtävänsä puitteissa sisäinen tarkastaja neuvoo komissiota riskien hallinnassa arvioimalla

- sisäisten hallinnointijärjestelmien soveltuvuutta ja tehokkuutta,
- osastojen toiminnan tuloksellisuutta toimintapolitiikkojen, ohjelmien ja toimien toteuttamisessa sekä
- kaikkiin talousarvion toteuttamistoimiin sovellettavien valvonta- ja tarkastusjärjestelmien tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Sisäisen tarkastuksen toimialan tehtävänä on parantaa komission mahdollisuuksia luoda, suojella ja ylläpitää julkista arvoa modernina, vastuuvelvollisena ja tulossuuntautuneena toimielimenä tarjoamalla riippumattomia, riskiperusteisia ja objektiivisia varmennuspalveluja, neuvoja, näkemyksiä ja ennakointeja.

---

1 Kertomus ei kata Euroopan ulkosuhdehallintoa, Euroopan tietosuojavaltuutettua, Euroopan syyttäjänvirastoa, Euroopan rauhanrahastoa, EU:n erillisvirastoja, EU:n yhteisyrityksiä tai muita sisäisen tarkastuksen toimialan tarkastamia riippumattomia elimiä. Niiden osalta laaditaan tarvittaessa erilliset kertomukset.

2 Syyskuun 23 päivänä 2024 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, jolla korvattiin asetus (EU, Euratom) 2018/1046 (247 artikla).

3 Tämä kertomus kattaa 1. helmikuuta 2025 ja 31. joulukuuta 2025 välisenä aikana valmiiksi saadut tarkastuskertomukset lukuun ottamatta rahoitusvakauden, rahoituspalvelujen ja pääomamarkkinaunionin pääosastossa tehtyä henkilöstöhallintoa koskevaa tarkastusta, josta annettiin lopullinen tarkastuskertomus 10. maaliskuuta 2025 ja joka sisältyy poikkeuksellisesti vuoden 2024 sisäistä tarkastusta koskevaan vuosikertomukseen.

4 Yhteenveto sisäisen tarkastuksen toimialan antamasta varmuudesta julkaistaan samanaikaisesti tämän kertomuksen kanssa EU:n talousarviota koskevassa vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessa.

Tätä varten sisäisen tarkastuksen toimiala

- tekee riippumattomia arviointeja toimien ja rahoitustoimien hallinto-, riskinhallinta- ja valvontaprosessien vaikuttavuudesta (varmennuspalvelut) sekä
- antaa neuvoja, näkemyksiä ja ennakointeja (muut kuin varmennuspalvelut).

Tärkeimpiä tuotoksia ovat sisäiset tarkastuskertomukset, joihin sisältyy riippumattomia lausuntoja hallinto- ja valvontajärjestelmien laadusta sekä suosituksia toiminnan kehittämiseksi ja moitteettoman varainhoidon edistämiseksi.

Vuonna 2025 komissio hyväksyi **uudelleenlaaditun sisäisen tarkastuksen tehtävää koskevan perussäännön**[5], joka oli huomattava päivitys sisäisen tarkastuksen toimialan oikeudelliseen ja toiminnalliseen kehykseen. Perussääntö varmistaa täyden yhdenmukaisuuden uudelleenlaaditun vuoden 2024 varainhoitoasetuksen ja uusien sisäisen tarkastuksen kansainvälisten standardien[6] kanssa. Perussääntö takaa sisäisen tarkastajan riippumattomuuden ja antaa hänen käyttöönsä rajoituksetta kaikki työhön tarvittavat tiedot ja työntekijät, joten se tarjoaa yksikön tulokselliseen toimintaan tarvittavat takeet. Viisi vuotta voimassa olevassa vuoden 2021 ulkoisessa laadunarvioinnissa vahvistettiin, että sisäisen tarkastuksen toimiala noudattaa tuolloin voimassa olleita standardeja ja eettisiä sääntöjä.

Sisäisen tarkastuksen toimiala hyväksyi **vuosien 2025–2029 tarkastusstrategiansa** vuonna 2025. Tämä vastaa komission uutta poliittista toimikautta, ja pyrkimyksenä on parantaa komission ja muiden EU:n yksiköiden tuloksellisuutta ja vastuuvelvollisuutta sekä tarjota sidosryhmille lisäarvopalveluja.

Sisäisen tarkastuksen tehtävää koskevan perussäännön 8 artiklan 2 kohdan nojalla sisäinen tarkastaja täyttää lukuisia **vuotuisia raportointivelvoitteita sisäisen tarkastuksen seurantakomitealle**. Sisäisen tarkastuksen seurantakomitea avustaa komission jäsenten kollegiota, jotta se voisi täyttää perussopimusten, varainhoitoasetuksen ja muiden säädösten mukaiset velvoitteensa. Seurantakomitean tehtävänä, joka vahvistetaan varainhoitoasetuksen 123 artiklassa, on varmistaa sisäisen tarkastuksen toimialan riippumattomuus, valvoa sisäisen tarkastustoiminnan laatua ja varmistaa, että komissio, sen toimeenpanovirastot ja muut elimet ottavat huomioon suositukset ja ryhtyvät niiden perusteella jatkotoimiin.

Sisäinen tarkastaja vahvisti sisäisen tarkastuksen seurantakomitealle antamassaan vuotuisessa ilmoituksessa, että sisäisen tarkastuksen toimialalla säilytettiin vuonna 2025 täysi **organisatorinen riippumattomuus** ja ettei sen tekemään tarkastustyöhön puututtu eikä sitä rajoitettu. Lisäksi sisäinen tarkastaja totesi, ettei henkilökohtainen objektiivisuus ole vaarantunut tosiasiallisesti tai näytä vaarantuneen.

Sisäinen tarkastaja varmisti vuonna 2025 käytettävissä olleiden resurssien riittävyyden ja niiden tuloksellisen käyttöönoton, jotta hyväksytyn sisäisen tarkastussuunnitelman toteuttaminen voitiin optimoida. Resurssit sisälsivät tarkoituksenmukaisen yhdistelmän tietoa, taitoa ja muuta osaamista.

Sisäisen tarkastuksen toimiala ei tarkasta järjestelmiä, joiden avulla jäsenvaltiot valvovat EU:n varoja. Kyseisistä tarkastuksista, jotka voivat ulottua yksittäisten edunsaajien tasolle, vastaavat jäsenvaltioiden sisäiset tarkastajat, kansalliset tarkastusviranomaiset, muut komission pääosastot ja Euroopan tilintarkastustuomioistuin. Sisäisen tarkastuksen toimiala tarkastaa kuitenkin sellaisia komission toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on valvoa ja tarkastaa a) jäsenvaltioiden elimiä ja b) muita EU:n varoja maksavia elimiä.

[5] Komission päätös (EU) 2025/2570, annettu 18 päivänä joulukuuta 2025, komission sisäisen tarkastuksen toimialaa koskevan perussäännön vahvistamisesta.

[6] Sisäisen tarkastuksen kansainväliset standardit, jotka sisäisten tarkastajien järjestö on vahvistanut ja jotka tulivat voimaan 9. tammikuuta 2025, ohjaavat kansainvälisesti sisäisen tarkastuksen ammattilaisten toimintaa ja toimivat sisäisen tarkastuksen toiminnon laadun arvioinnin ja kehittämisen perustana. Sisäisen tarkastuksen kansainväliset standardit korvaavat sisäisten tarkastajien järjestön vuonna 2017 laatiman kansainvälisten ammattikäytäntöjen kehyksen, jota sovellettiin vuonna 2024.

Katsaus tarkastustoimintaan

Vuosi 2025 oli ensimmäinen vuosi, jona sisäisen tarkastuksen toimialan vuosien 2025–2029 tarkastusstrategiaa alettiin panna täytäntöön. Strategia vastaa komission uutta poliittista toimikautta, painopisteitä ja tavoitteita. Määräaikaan eli 31. joulukuuta 2025[7] mennessä sisäisen tarkastuksen toimiala oli **saanut päätökseen** yhteensä **35 toimeksiantoa** (29 tarkastusvarmuutta koskevaa toimeksiantoa ja kuusi muuta kuin varmentamista koskevaa toimeksiantoa) komission pääosastoissa ja yksiköissä. Sisäisen tarkastuksen toimiala toimitti komissiolle 100 prosenttia vuoden 2025 tarkastussuunnitelmassa suunnitelluista varmennuskertomuksista. Yksi tarkastuskertomus saatiin valmiiksi maaliskuussa 2025, ja se sisällytettiin poikkeuksellisesti vuoden 2024 sisäistä tarkastusta koskevaan vuosikertomukseen.[8]

Sisäisen tarkastuksen toimiala suunnittelee tarkastustoimintaansa riskinarvioinnin ja kapasiteettia koskevan arvioinnin perusteella perussääntönsä ja globaalien tilintarkastusstandardien mukaisesti. Tavoitteena on laatia tarkastussuunnitelma, joka kattaa suurimman riskin sisältävät alat. Näin maksimoidaan sen tuottama lisäarvo sekä varmistetaan osaltaan resurssien paras mahdollinen käyttö ja tarkastussuunnitelman tehokas ja vaikuttava toteuttaminen. Sisäisen tarkastuksen toimiala seuraa säännöllisesti tarkastussuunnitelman toteutumista ja mukauttaa sitä tarpeen mukaan.

Sisäisen tarkastuksen toimiala antoi vuonna 2025 yhteensä **33 kertomusta** (lopullisia tarkastuskertomuksia ja katsauksia) sekä kaksi sisäistä kertomusta.

Seuraavasta kaaviosta käy ilmi, missä määrin **varmennustoimeksiannot** edistivät komission vuosien **2025–2029 strategiasuunnitelman** sisältämien yleisten tavoitteiden saavuttamista.

Komission yleisten tavoitteiden edistäminen

[7] Vuoden 2025 tarkastussuunnitelma merkitsee siirtymävuotta uuteen määräaikaan eli 31. joulukuuta 2025. Vuoteen 2024 saakka tarkastussuunnitelmien viiteajanjakso oli vuoden n helmikuun 1. päivän ja vuoden n+1 tammikuun 31. päivän välinen ajanjakso.

[8] Tämä tarkastuskertomus liittyi rahoitusvakauden, rahoituspalvelujen ja pääomamarkkinaunionin pääosastossa tehtyyn henkilöstöhallintoa koskevaan tarkastukseen. Tämän tarkastuksen lopullinen tarkastuskertomus annettiin 10. maaliskuuta 2025.

Lähde: Euroopan komission sisäisen tarkastuksen toimiala

Sisäisen tarkastuksen toimiala antoi **123 suositusta**, jotka perustuvat sen vuoden 2025 tarkastustyöhön. Kuten seuraavassa kaaviossa esitetään, 2 prosenttia näistä suosituksista luokiteltiin ratkaisevan tärkeiksi, 52 prosenttia hyvin tärkeiksi ja 46 prosenttia tärkeiksi.

Suositukset luokituksen mukaan

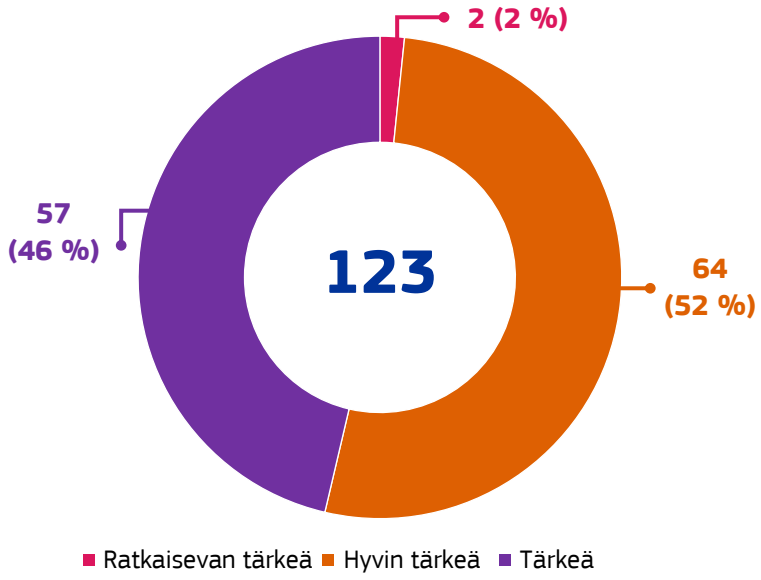

Lähde: Euroopan komission sisäisen tarkastuksen toimiala

Vuonna 2025 tarkastettavat hyväksyivät **118 suositusta** ja hyväksyivät osittain viisi suositusta. Tarkastettavat laativat toimintasuunnitelmat kaikkia (osittain hyväksyttyjä) suosituksia varten. Sisäisen tarkastuksen toimiala arvioi ne sitten tyydyttäviksi tai pyysi tarkistettua toimintasuunnitelmaa. Niiden suositusten osalta, joita ei hyväksytty osittain, tarkastettavat hyväksyivät jäännösriskin. Kaikki varmennuskertomukset toimitettiin komission sisäisen tarkastuksen seurantakomitealle yhdessä toimintasuunnitelmien kanssa.

Vuonna 2025 tehtyjen tarkastusten kokonaistulokset

Tuloksellisuustarkastusten kokonaistulokset

Tukeakseen komission tuloksellisuusperusteisuutta ja sen korostamista, että rahalle saadaan vastinetta, sisäinen tarkastuksen toimiala saattoi valmiiksi 29 tarkastustoimeksiantoa, joissa keskityttiin tuloksellisuuteen. Noin 80 prosentissa näistä toimeksiannoista sisäisen tarkastuksen toimiala havaitsi tarkastetuilla aloilla tai tarkastetuissa prosesseissa suuria jäännösriskejä, joiden perusteella annettiin hyvin tärkeitä suosituksia. Eräässä tarkastuskertomuksessa kahdelle yksikölle annettiin ratkaisevan tärkeä suositus ja jäännösriskit todettiin hyvin suuriksi. Toisaalta havaittiin myös useita vahvuuksia ja hyviä käytäntöjä.

Sisäisen tarkastuksen toimiala tarkastelee menetelmiensä ja hyvien käytäntöjensä mukaisesti tuloksellisuutta epäsuorasti. Se arvioi komission osastojen toiminnan tuloksellisuutta politiikkojen, ohjelmien ja toimien toteuttamisessa suhteessa niihin liittyviin riskeihin. Tällä tavoin sisäisen tarkastuksen toimiala haluaa varmistaa, että pääosastot ja yksiköt ovat kehittäneet luotettavat tuloskehykset, asianmukaiset tuloksellisuuden mittaamiseen tarvittavat työkalut ja kattavat valvontajärjestelmät ja että niitä käytetään tuloksellisuuden ja riskien hallintaan.

Sisäisen tarkastuksen toimialan vuoden 2025 toimeksiannoista käy ilmi, että komission varainhoito-, toiminta- ja tukiprosessit ovat pysyneet vahvoina. Huomiota on kuitenkin kiinnitettävä tiettyihin aloihin, jotta niiden vaatimustenmukaisuus ja pitkän aikavälin vaikuttavuus voidaan varmistaa.

Varainhoitojärjestelmät ovat yleisesti ottaen tehokkaita (ks. kokonaispäätelmä), mutta hankintojen ja avustusten hallinnointiin ja erityisesti varmennus- ja tarkastusstrategioihin liittyy joitakin haavoittuvuuksia, jotka on korjattava. Rahoitusohjelmien tarkastukset osoittivat, että tuloksellisuuden mittaamiseen tarvitaan lisää johdonmukaisuutta. Selkeämpien indikaattorien ja virtaviivaistettujen prosessien avulla voitaisiin lisätä avoimuutta ja vaikuttavuutta erityisesti siirryttäessä kohti tulosperusteisia täytäntöönpanomalleja. Vastaavasti operatiivinen tuloksellisuus paranisi, jos roolit ja vastuut määriteltäisiin selkeämmin ja tukijärjestelmiin liittyviä riskejä, pääasiallisesti tietoteknisiä riskejä, hallittaisiin moitteettomasti. Ottaen huomioon, että komissio on riippuvainen henkilö- ja teknologisista resursseista, työntekijöiden valinta- ja rekrytointijärjestelmiä, tietoteknisten hankkeiden hallintajärjestelmiä ja kyberturvallisuuden hallintajärjestelmiä tulisi vahvistaa, sillä ne ovat nykyaikaisen julkishallinnon peruspilareita.

Seuraavissa kohdissa esitetään sisäisen tarkastuksen toimialan päätelmät niistä tuloksellisuuden eri näkökohdista, joita se arvioi vuonna 2025 tekemissään tarkastuksissa.

Rahoitusprosessit

Sisäisen tarkastuksen toimialan tekemissä tarkastuksissa kollegiolle sekä pääosastoille ja yksiköille annettiin varmuus varainhoidon sisäisen valvonnan tehokkaasta ja vaikuttavasta täytäntöönpanosta (ks. myös 4.2 jaksossa oleva varainhoitoa koskeva kokonaispäätelmä).

Viidessä sisäisen tarkastuksen toimialan tekemässä **tarkastuksessa** tarkasteltavina olleissa **valvontajärjestelmissä ei ilmennyt merkittäviä puutteita**. **Muista 13 tarkastuksesta** kävi ilmi, että **parannuksia tarvitaan**, ja niiden tuloksena annettiin useita ratkaisevan tärkeitä ja hyvin tärkeitä suosituksia.

Sisäisen tarkastuksen toimiala havaitsi **avustusten hallinnoinnin** alalla kaksi **tapausta**, joissa tarkasteltavana olleiden yksiköiden oli parannettava käytössä olevia prosesseja.

Viisi sisäisen tarkastuksen toimialan suorittamaa **tarkastusta**, jotka liittyivät avustusten hallinnointiin, johti **huomautuksia sisältämättömiin tarkastuspäätelmiin**: a) kansalaisjärjestöjen rahoitus ympäristön ja ilmastotoimien ohjelmasta (Life), b) Verkkojen Eurooppa -välineen täytäntöönpano, c) EU4Health-ohjelman hankehallinta ja maksuprosessi, d) Euroopan puolustusrahaston hankehallinta ja maksuprosessi ja e)

avustusten täytäntöönpano varhaisessa vaiheessa puolustusalan lyhyen aikavälin välineissä eli välineessä Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamiseksi yhteistoiminnallisten hankintojen avulla (EDIRPA) ja ampumatarviketuotantoa tukevassa säädöksessä (ASAP).

Tarkastus, joka koski **Euroopan innovaationeuvoston avustussopimusten valmistelu- ja myöntämismenettelyjä**, johti kielteiseen lausuntoon ja ratkaisevan tärkeään suositukseen siitä, että pääosaston ja asianosaisen toimeenpanoviraston tulisi tarkistaa Euroopan innovaationeuvoston Accelerator-järjestelyä koskevaa myöntämispäätösmenettelyä sovellettavien sääntöjen puitteissa. Lisäksi kummallekin tarkastettavalle annettiin hyvin tärkeitä suosituksia avustussopimusten valmistelua koskevan valvonnan tehostamisesta, avustuksen myöntämisaikaa koskevaan indikaattoriin liittyvää raportointia vuotuisessa toimintakertomuksessa tarkistettiin ja viivästymisen tärkeimpiä perussyitä arvioitiin, muutettu myöntämispäätösmenettely tarkistettiin, talousarvion seurantaa vahvistettiin ja myöntämispäätösten muodollinen toimittaminen Euroopan investointipankille varmistettiin.

Toisessa **avustuksia** koskevassa tarkastuksessa todettiin, että tullitarkastuslaitteiden välineohjelman mukaista avustusten hallinnointia koskeva sisäinen valvontajärjestelmä on suunniteltu asianmukaisesti ja pantu täytäntöön tehokkaasti lukuun ottamatta kahta välineen valvontastrategiaan liittyvää ongelmaa sekä hankkeiden seurannan ja maksujen käsittelyn dokumentointia eGrants-välineessä.

Kuluvalla ohjelmakaudella sisäisen tarkastuksen toimiala teki kaksi **ohjelmien hallinnon** alaan kuuluvaa tarkastusta.

Ensimmäisessä näistä kahdesta ohjelmien hallintoon liittyvästä tarkastuksesta oli suunniteltu ja toteutettu asianmukaiset ja tehokkaat sisäisen valvonnan prosessit kapasiteetin kehittämistä, ennakkoarviointia sekä yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen ja kustannuksiin perustumattoman rahoituksen seurantaa ja raportointia varten. Tavoitteena oli yksinkertaistaa **koheesiopolitiikan rahastojen täytäntöönpanoa ohjelmakaudella 2021–2027**. Aiheeseen liittyviä ohjeita, asiakirjoja ja ennakkoarviointeja olisi kuitenkin kehitettävä. Lisäksi tulisi parantaa koulutusta ja seurata riskejä, jotka liittyvät riippuvuuteen ulkopuolisista asiantuntijoista. Pääosastojen tulisi myös parantaa seurantaa ja raportointia.

Toisessa ohjelmien hallintoon liittyvistä tarkastuksista sisäisen tarkastuksen toimiala totesi, että sisäisen valvonnan prosessit, jotka liittyvät **yhteisen maatalouspolitiikan** (YMP) kansallisten strategisten suunnitelmien muutosten tarkistamiseen ja hyväksymiseen, oli asianmukaisesti suunniteltu ja pantu täytäntöön. Epäselväksi jäi kuitenkin, minä päivänä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston interventioihin tehtyjen hyväksyttyjen muutosten kelpoisuuden oli määrä alkaa. Kyseisistä muutoksista oli ilmoitettu aiemmin, mutta niiden todettiin olevan ilmoituksia koskevan oikeusperustan vastaisia. Lisäksi havaittiin hyvin merkittävä puute, joka liittyi selvitykseen hyväksyttävistä poikkeamista tulosindikaattorien ja tuotosten välillä sekä YMP:n strategiasuunnitelmissa havaittujen vaatimusten noudattamatta jättämisten korjaamiseen.

Sisäisen tarkastuksen toimiala havaitsi **varmuuden muodostuksen ja tarkastusstrategioiden** aihealueella **tapauksia**, joissa tarkasteltavina olevien yksiköiden oli parannettava käytössä olevia prosesseja.

Ohjelmassa, joka kuului **vuosien 2021–2027 ohjelmakauden yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen** piiriin, tarkastettu pääosasto oli ottanut käyttöön tarkastusjärjestelyjä, jotka perustuivat yhtenäiseen tarkastusstrategiaan. Tarkastuksen kenttätyön loppuun mennessä se ei kuitenkaan ollut kaikilta osin ottanut käyttöön uusia tarkastusjärjestelyjä asiakirjojen erityiskäsittelyä, riskinarviointia koskevaa kattavaa lähestymistapaa ja sellaista tarkastuksen suunnittelua varten, jossa otetaan huomioon rahastokohtaiset ja yleiset riskitekijät.

Toisessa tarkastuksessa **elpymis- ja palautumistukivälineen** riskinarviointimenetelmään liittyvät riskinhallinta- ja valvontaprosessit sekä jälkitarkastukset, jotka liittyivät elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisiin välitavoitteisiin ja tavoitteisiin, oli suunniteltu asianmukaisesti ja toteutettu tuloksellisesti lukuun ottamatta kahta hyvin merkittävää ongelmaa. Ne liittyivät a) tarkastusten kestoon sekä b) tarkastusstandardeihin ja laadunvalvontaohjelmaan.

Kansallisten virastojen ilmoittamien **Erasmus+ -ohjelman menojen laillisuuteen ja sääntöjenmukaisuuteen** liittyvien tarkastuslausuntojen luotettavuuden osalta tarkastettava pääosasto oli

toteuttanut tehokkaasti toimenpiteitä, joiden asianmukaisella suunnittelulla varmistettiin riippumattomien tarkastuselinten antamien tarkastuslausuntojen luotettavuus ja saatiin tarvittava varmuus lukuun ottamatta yhtä havaintojen hallintaan liittyvää ongelmaa.

Jotta **kriisinjulistuksen piiriin kuuluville maille annettava taloudellinen apu** toimitettaisiin moitteettoman toimien hallinnoinnin ja moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti, käyttöön otettujen riskinhallinta- ja valvontajärjestelmien todettiin olevan asianmukaisesti suunniteltuja ja tehokkaasti täytäntöön pantuja lukuun ottamatta seuranta- ja raportointimekanismia, joka liittyy joustavien menettelyjen nojalla tehtyihin sopimuksiin.

Sisäisen tarkastuksen toimiala teki myös **rajoitettuja arviointeja kumppaneiden antamista valvonnan tuloksista**. Näissä arvioinneissa todettiin, että ulkosuhteiden alalla toimivien, asiasta vastaavien pääosastojen suunnittelemat ja täytäntöönpanemat järjestelmät ovat riittäviä lukuun ottamatta ongelmia, joita liittyy joihinkin suunnittelunäkökohtiin sekä johdon vahvistuslausumien vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen valvontatoimenpiteenä. Järjestelmillä varmistetaan, että johdon vahvistuslausumat edistävät varmuutta välillisen hallinnoinnin piiriin kuuluvien EU:n varojen tehokkaasta täytäntöönpanosta valtuutettujen yksiköiden kanssa.

Sisäisen tarkastuksen toimiala havaitsi **tuloksellisuus-, seuranta- ja arviointikehyksen** osalta **tapauksia,** joissa tarkasteltavina olevien yksiköiden oli parannettava käytössä olevia prosesseja:

InvestEU-ohjelman tarkastuksessa vahvistettiin, että InvestEU-rahaston toiminnan rahoittamista varten on olemassa asianmukainen ja tehokas sisäinen ohjaus- ja koordinointimekanismi. Lisäksi täytäntöönpanon seuraamiseksi on otettu käyttöön tuloksellisuus- ja seurantaindikaattoreihin liittyvä luotettava menetelmä. Tarkastuksessa havaittiin kuitenkin puutteita, jotka koskivat asiaankuuluvassa oikeusperustassa määriteltyjä tavoitteita sekä indikaattoreita sen seuraamiseksi ja arvioimiseksi, miten hyvin ohjelman tavoitteet on saavutettu.

Tarkastuksessa, joka koski vuosien 2023–2027 **yhteisen maatalouspolitiikan** tuloksellisuus-, seuranta- ja arviointikehyksen suunnittelua, todettiin, että sen suunnittelu oli asianmukainen YMP:n strategiasuunnitelmien tuloksellisuuden seurannan, arvioinnin ja raportoinnin kannalta. Tulosindikaattoreiden tavoitteisiin ja välitavoitteisiin tehtävien muutosten hyväksymistä koskeva toimintamalli edellytti kuitenkin lisäselvityksiä, sillä peruslainsäädäntöön ei sisältynyt tätä koskevia selkeitä säännöksiä.

Sisäisen tarkastuksen toimiala havaitsi **hankintojen ja sopimusten hallinnoinnin** osalta **kolme tapausta**, joissa tarkasteltavana olevien yksiköiden oli parannettava käytössä olevia prosesseja.

Yhdessä tarkastuksessa havaittiin hyvin merkittävä ongelma, joka liittyi ulkoistettujen käännösten hankintamallin tehokkuuteen ja vaikuttavuuteen. Toisessa tarkastuksessa havaittiin hyvin merkittävä (mahdollisten) eturistiriitojen tunnistamiseen liittyvä ongelma. Vastuullisen toimeenpanoviraston tulisi vahvistaa tunnistusta yhteistyössä vastaavien pääosastojensa kanssa.

Tarkastuksessa, joka koski arvokkaita hankintoja ja sopimusten hallinnointia, käyttöön otetun sisäisen valvonnan järjestelmän tehokkuutta ja vaikuttavuutta tulisi vahvistaa kehittämällä sitä oleellisesti. Sisäisen tarkastuksen toimiala havaitsi viisi hyvin merkittävää ongelmaa, jotka koskivat a) riskinhallinta- ja valvontastrategiaa, b) myöntämisperusteita ja arviointiprosessia, c) sopimuksen arvon arviointia ja sopimuksen kestoa, d) varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmää sekä e) maksujen ennakkotarkastuksia.

Toimintaprosessit

Sisäisen tarkastuksen toimiala teki **kuusi tarkastusta**, joissa keskityttiin tiettyihin toimiin tai ohjelmiin.

Tarkastuksessa, joka koski **Euroopan työnvälitysverkoston (EURES) hallinnointia** ja EURES-portaalia, todettiin, että asiasta vastaavassa pääosastossa ja siihen sidoksissa olevassa erillisvirastossa oli otettu käyttöön lukuisia järjestelyjä niiden välisen yhteistyön hallinnointia varten. Järjestelyt eivät kuitenkaan aina olleet riittävän yksityiskohtaisia, eikä niitä pidetty ajan tasalla monilla aloilla, kuten tietotekniikkahallinnossa ja tietotekniikan ohjauskomitean toimeksiannossa.

Tarkastuksessa, joka koski **rahoitusvalvontaan liittyviä koordinointimekanismeja**, todettiin, että asiasta vastaava pääosasto oli suunnitellut koordinointimekanismit asianmukaisesti ja pannut ne täytäntöön tehokkaasti ja vaikuttavasti kolmen valvontaviranomaisen kanssa lukuun ottamatta ongelmia, jotka liittyivät kysymyksiä ja vastauksia koskevaan prosessiin sekä tarkistukseen ja arviointiin.

Toisessa tarkastuksessa todettiin, että **yhteisen kalastuspolitiikan valvontatietojen** hallinnointiprosessit oli suunniteltu asianmukaisesti ja pantu täytäntöön tehokkaasti ja vaikuttavasti tarkastuksen ajankohtana sovelletun oikeudellisen kehyksen mukaisesti lukuun ottamatta ongelmaa, joka liittyi kalastusmahdollisuuksia koskevien tietojen vastaanottoon, käyttöön ja julkaisuun.

Tarkastuksessa, joka koski **Euroopan unionin henkilöstövalintatoimiston** valintaprosessia, todettiin, että pysyvää henkilöstöä koskevasta uudesta kilpailumallista vastaavan toimiston käyttöönottamia hallinto-, riskinhallinta- ja valvontaprosesseja ei ollut suunniteltu asianmukaisesti. Havaitut ongelmat koskivat asiakkaiden tarpeisiin vastaamista ja siihen liittyviä viestintänäkökohtia, uuden kilpailumallin käyttöönottoon liittyvää etenemissuunnitelmaa ja valintaprosessiin liittyvää menettelyä sekä indikaattoreita ja seurantaa, joilla arvioidaan uuden kilpailumallin tavoitteiden saavuttamista.

Tarkastuksessa, joka koski **lastenhoitopalvelujen hallinnointia**, todettiin, että asiasta vastaavien toimistojen suunnittelema kehys ja valvontajärjestelmä olivat yleisesti ottaen asianmukaisia. Täytäntöönpanossa havaittiin kuitenkin ongelmia, jotka liittyivät mukana olevien valvontakomiteoiden ja ulkopuolisten toimijoiden tehtäviin ja vastuisiin, toimielinten välisen talousarvion vahvistamiseen ja kustannusten kohdentamiseen, vanhempien ja toimielinten maksuosuuksien laskemiseen sekä hankehallinnon tietotekniseen valvontaan ja asiaankuuluvan tietoteknisen välineen tietoturvaan.

Tarkastuksessa, joka koski **luontoissuoritusten hallinnointia Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa**, todettiin, että asiasta vastaava pääosasto oli yleisesti ottaen antanut riittävää tukea yhteisyrityksille lukuun ottamatta yhtä hyvin merkittävää ongelmaa, joka liittyi tietotekniseen tukeen ja tietoteknisessä välineessä saatavilla oleviin toimintoihin.

Tukiprosessit

Henkilöstöhallinto

Tarkastuksessa, joka koski henkilöstöhallinnon muutosohjelmaa (Human Resources Transformation Programme), todettiin, että vaikka ohjelman hallintorakenne ja -prosessit olivat kaiken kaikkiaan hyvin toteutettuja, jäljellä oli tietoturvahallinnon prosesseja koskeva hyvin merkittävä ongelma, joka saattaa vaikuttaa ohjelman strategisten tavoitteiden saavuttamiseen ja komission sisäisten turvallisuusstandardien noudattamiseen.

Tietotekniikkahallinto, IT-projektinhallinta ja tietoturvatoimien hallinta

Sisäisen tarkastuksen toimiala teki tällä alalla **kaksi tarkastusta**.

Tarkastuksessa, joka koski yhden pääosaston **tietotekniikkahallintoa ja tietoturvatoimien hallintaa**, todettiin, että tietotekniikkahallinto- ja tietoturvajärjestelyjä varten perustettu hallinto-, riskinhallinta- ja valvontajärjestelmä oli suunniteltu asianmukaisesti ja pantu täytäntöön tehokkaasti ja vaikuttavasti lukuun ottamatta ongelmaa, joka koski liiketoimintatarpeiden ja palautumisodotusten yhteensovittamista, tietoturvasuunnitelmien ylläpitoa sekä poikkeamien ja käyttäjien pääsyn hallintaa koskevien prosessien virallistamista.

Arachne+-hankkeessa hallinto-, riskinhallinta- ja valvontaprosessit, jotka pääosasto oli järjestelmävastaavana ja muiden pääosastojen tuella ottanut käyttöön, eivät olleet tarkoituksenmukaisia hankkeen toisen vaiheen tuloksellisen toteuttamisen ja koko hankkeen strategisten tavoitteiden ja liiketoimintaodotusten saavuttamisen kannalta siihen varatun ajan ja resurssien puitteissa. Tietoturvaa ja henkilötietojen suojaa koskevat valvontaprosessit olivat komission prosessivaiheiden mukaisia, mutta tietoturvatekijöiden laatua oli parannettava huomattavasti.

Lisäksi **monissa muissa tarkastuksissa selvitettiin tarkastettujen prosessien tietoteknisiä näkökohtia** ja yksilöitiin asianmukaiset valvontatoimet tai puutteet eri tapausten osalta.

Kokonaispäätelmä komission varainhoidosta

Kuten sisäisen tarkastuksen tehtävää koskevassa perussäännössä edellytetään, sisäisen tarkastuksen toimiala antaa vuotuisen **kokonaispäätelmän** varainhoidon tilasta komissiossa. Päätelmä perustuu komission varainhoitoon kohdistuneisiin tarkastuksiin edeltävien kolmen vuoden ajalta (2023–2025). Kokonaispäätelmässä otetaan huomioon myös muista lähteistä, tässä tapauksessa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksista, peräisin olevat tiedot. Kokonaispäätelmä annetaan samaan aikaan tämän kertomuksen kanssa, ja se koskee samaa vuotta.

Näiden tarkastustietojen pohjalta sisäinen tarkastaja katsoi, että komissio oli ottanut vuonna 2025 käyttöön hallintoa, riskinhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevat menettelyt, jotka kokonaisuutena **antavat riittävän varmuuden** komission taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta, lukuun ottamatta niitä varainhoidon aloja, joilla valtuutetut tulojen ja menojen hyväksyjät ovat esittäneet vahvistuslausumissaan varaumia.

Sisäinen tarkastaja ei muutoin antanut laadullista arviota vuoden 2025 kokonaispäätelmässään, mutta se kehottaa kiinnittämään huomiota tarpeeseen **varmistaa, että valvonta- ja varmennuskehys on edelleen vankka, oikeasuhteinen ja vaikuttava, jotta riskejä voidaan hallita hyväksyttävällä tasolla**, erityisesti kun otetaan huomioon samanaikaisesti tavoiteltavat painopisteet ja resursseihin kohdistuva jatkuva paine. Tämä on erityisen merkityksellistä, kun otetaan huomioon tarve nopeuttaa täytäntöönpanoa ja varmistaa nykyisten ohjelmien päättäminen oikea-aikaisesti sekä valmistautua samalla tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen, jonka puitteissa uusia innovatiivisia välineitä ja täytäntöönpanomalleja otetaan käyttöön.

Sosioekonomisen ja poliittisen ympäristön haasteet sekä viime vuosina ilmennyt tarve torjua erilaisia kriisejä edellyttivät aiempaa suurempien resurssi- ja rahoitusmäärien nopeaa käyttöönottoa sekä uusien tulosperusteisten välineiden luontia. Asianmukaista huomiota olisi kiinnitettävä **kuluvan ohjelmakauden valvonta- ja tarkastusstrategioiden loppuunsaattamisen ja täytäntöönpanon** viivästymiseen, joka johtuu tarkistettuihin täytäntöönpanomalleihin tarvittavista mukautuksista. Komission tulee samalla jatkaa yksinkertaistamistoimia voidakseen varmistaa, että EU:n rahoitusta on edelleen saatavilla, että se tuottaa tuloksia ja että samalla varmistetaan moitteeton varainhoito.

Seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen rahoitus- ja täytäntöönpanomallien merkittävän uudistamisen yhteydessä komission tulisi hyödyntää käynnissä olevasta seitsemän vuoden jaksosta saatavia kokemuksia ja **varmistaa varmennusmallin määrittely alusta alkaen**, jotta yksittäisten välineiden valvontastrategioita voidaan kehittää hyvissä ajoin ennen täytäntöönpanon alkamista.

Tulosperusteisten täytäntöönpanomallien yhä suurempi painottaminen edellyttää **tarkistettua toimintatapaa**, jotta komissio voi antaa **varmuuden menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta**. Tähän sisältyy jäsenvaltioille tarvittaessa annettava tuki, tarkastustoiminnon järjestelyihin tehtävät mukautukset sekä perinteisten laillisuus- ja sääntöjenmukaisuusindikaattorien, kuten virhetason, tarkistaminen.

Huomiota tulee edelleen kiinnittää oikeasuhteisiin ja tehokkaisiin valvontatoimiin, joilla **valvotaan jäsenvaltioiden ja/tai kolmansien osapuolten täytäntöönpanemia talousarvion määrärahoja**, ottaen huomioon se, että komissio tarvitsee näitä toimia yhä enemmän.

Unionin laajenevat rahoitustoimet tuovat lisäksi esiin sen, miten olennaista on luoda **vankka ja hyvin integroitu riskinhallintakehys sekä valvoa tehokkaasti lainoja, talousarviotakuita ja** velkapapereiden liikkeellelaskun kautta tapahtuvaa **rahoitusta**.

Jotta voidaan varmistaa vastuuvelvollisuutta, moitteetonta varainhoitoa ja EU:n talousarvion suojaamista koskevien tavoitteiden saavuttaminen, komission tulisi jatkaa pyrkimyksiään ja hyödyntää mahdollisuuksia **optimoida rajallisten resurssien käyttö** ja **mukauttaa organisaatiotaan, prosessejaan ja toimintaansa**. Uusien varmennusmallien ja yksittäisten valvontastrategioiden suunnittelun ohella tulisi määritellä henkilöresurssien riittävyys henkilöstön määrän, osaamisen ja ajoituksen perusteella. Lisäksi tulisi määritellä strategia, jonka avulla asianmukaisia teknologisia keinoja voidaan hyödyntää tehokkaasti ja niiden aiheuttamia riskejä hallita huolellisesti.

Tarkastettavien toteuttamat toimet

Sisäisen tarkastustyön suositusten noudattamisesta riippuu, miten paljon työ vaikuttaa komission tuloksellisuuden ja vastuuvelvollisuuden parantamiseen. Kun tarkastettava yksikkö on ilmoittanut, että suositus on valmis arvioitavaksi, sisäisen tarkastuksen toimiala toteuttaa seurantatarkastuksia ja mahdollistaa näin hallintoelinten valvonnan. Lisäksi sisäisen tarkastuksen toimiala antaa tarkastuksen seurantakomitealle säännöllisesti tietoa suositustensa noudattamisen tilanteesta.

Sisäisen tarkastuksen toimiala on seurannut **50:tä aiempaa tarkastustoimeksiantoa** arvioidakseen suositusten noudattamista ja antanut asianomaisille pääosastoille ja yksiköille 82 seurantamuistiota[9]. Tämän seurauksena kaikki suositukset saatettiin päätökseen 22 toimeksiannon osalta[10], mutta yksi tai useampi suositus jäi määräaikaan mennessä avoimeksi 28 muun toimeksiannon osalta[11].

Kuten seuraavissa kaavioissa esitetään, sisäisen tarkastuksen toimialan vuosina 2021–2025 antamista yhteensä 773:stä (osittain) hyväksytystä suosituksesta[12] 525 (68 %) oli tarkastettavien mukaan pantu täytäntöön 31. joulukuuta 2025 mennessä[13]. Tämä tarkoittaa, että avoinna on edelleen 248 suositusta (32 %).

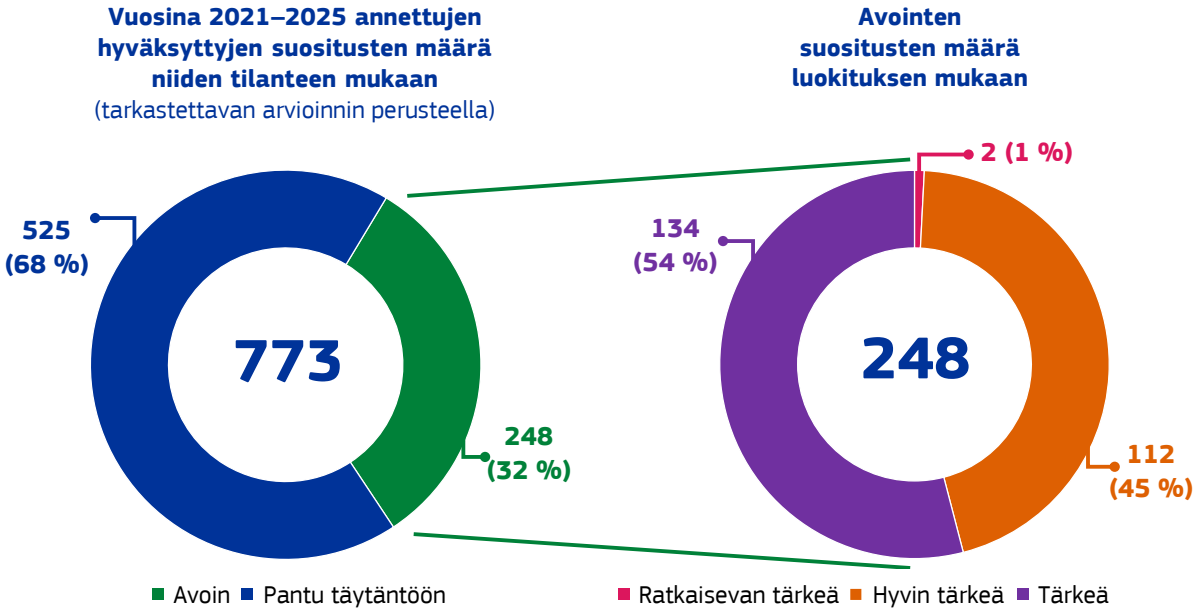

Lähde: Euroopan komission sisäisen tarkastuksen toimiala

9 Joidenkin tarkastustoimeksiantojen osalta toteutettiin useampi kuin yksi seurantatoimi, ja jotkin seurantamuistiot kattoivat useamman kuin yhden tarkastustoimeksiannon.

10 Komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 2.2 kohdassa on luettelo tarkastuksista, jotka saatettiin päätökseen seurannan toteuttamisen jälkeen.

11 Komission yksiköiden valmisteluasiakirjan 2.1 kohdassa on luettelo tarkastuksista, jotka jäivät avoimiksi ratkaisevan tärkeiden ja/tai hyvin tärkeiden suositusten seurannan toteuttamisen jälkeen.

12 Vuosina 2021–2025 annetuista 777 suosituksesta 763 hyväksyttiin kokonaisuudessaan, kymmenen hyväksyttiin osittain ja neljä hylättiin.

13 Kaaviossa esitetään suositusten luokitus määräpäivänä. Se saattaa erota alkuperäisessä tarkastuskertomuksessa esitetystä luokituksesta, koska sisäisen tarkastuksen toimiala voi seurantatarkastuksessa arvioida tarkastettavan toteuttamat toimet riittäviksi lieventämään alun perin havaittuja riskejä osittain, jolloin se saattaa laskea suosituksen luokitusta.

Niistä 248 suosituksesta, jotka olivat määräpäivänä vielä avoimia, kaksi oli luokiteltu ratkaisevan tärkeiksi, 112 (45 %) oli luokiteltu hyvin tärkeiksi ja 134 (54 %) oli luokiteltu tärkeiksi.

Avoimista suosituksista **43:n täytäntöönpano oli myöhässä** (eli niitä ei ollut pantu täytäntöön alun perin sovittuun päivään mennessä). (Osittain) hyväksyttyjen suositusten kokonaismäärästä 5,6 prosenttia on sellaisia, joiden täytäntöönpano on myöhässä.

Suosituksista, joiden täytäntöönpano oli myöhässä, neljä hyvin tärkeää suositusta, jotka oli annettu vuosina 2021–2025, oli luokiteltu kategoriaan **pahasti myöhässä** (eli suositus on edelleen avoinna yli kuuden kuukauden kuluttua alkuperäisestä täytäntöönpanopäivästä) verrattuna kuuteen suositukseen edellisenä vuonna. Näiden hyvin tärkeiden suositusten, joiden täytäntöönpano on pahasti myöhässä, osuus on 0,5 prosenttia kaikista vuosina 2021–2025 annetuista (osittain) hyväksytyistä suosituksista (edellistä raportointikautta vastaavasti). Ennen vuoden 2021 tarkastussuunnitelmaa annettiin myös yksi hyvin tärkeä suositus, jonka täytäntöönpano on pahasti myöhässä. Siten **hyvin tärkeiden suositusten** kokonaismäärä määräpäivänä nousee **viiteen**.

Suositukset, joiden täytäntöönpano on myöhässä, luokituksen mukaan

(annettu 2021–2025)

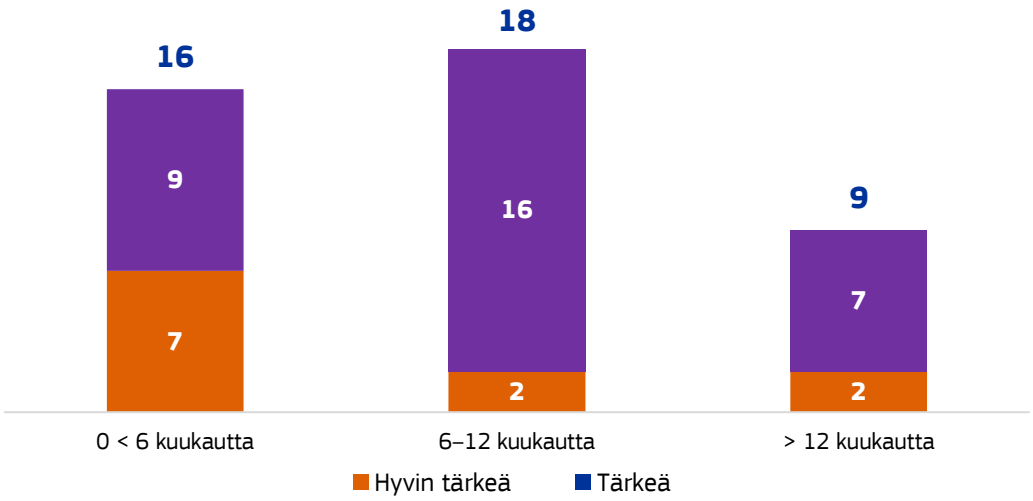

Lähde: Euroopan komission sisäisen tarkastuksen toimiala

Sisäisen tarkastuksen toimiala katsoo, että sen antamien suositusten täytäntöönpanon tilanne on kaiken kaikkiaan tyydyttävä ja verrattavissa aiempiin raportointikausiin. Tämä osoittaa, että komission yksiköt ovat panneet ratkaisevan tärkeät ja hyvin tärkeät suositukset tunnollisesti täytäntöön ja näin lieventäneet sisäisen tarkastuksen toimialan esiin tuomia riskejä.

Tähän kertomukseen liitetyn komission yksiköiden valmisteluasiakirjan osassa 3 esitetään yhteenveto kyseisistä hyvin tärkeistä suosituksista, joiden täytäntöönpano on pahasti myöhässä.

Komission taloudellisten väärinkäytösten tutkintaelimen kuuleminen

Varainhoitoasetuksen 145 artiklan mukaisesti perustettu tutkintaelin ei raportoinut saman asetuksen 93 artiklassa tarkoitetussa lausunnossaan systeemisistä ongelmista vuonna 2025.